

รายงานสรุปการประชุม RadioAsia 2013
ระหว่างวันที่ 29 – 31 กรกฎาคม 2556
ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ความเป็นมา

การประชุม RadioAsia เป็นกิจกรรมที่สหภาพวิทยุ-โทรทัศน์แห่งเอเชีย-แปซิฟิก (Asia-Pacific Broadcasting Union : ABU) จัดเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 (ค.ศ. 2006) เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของวิทยุกระจายเสียงในเอเชีย-แปซิฟิก การประชุมปีนี้เป็นการประชุมครั้งที่ 8 โดย Voice of Vietnam (VOV) เป็นเจ้าภาพจัดงานระหว่างวันที่ 29 – 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ณ โรงแรม Melia กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

หัวข้อหลัก (theme) ของการประชุมปีนี้ คือ Radio and Social Media : Where to Next? โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาและหาทางรับมือกับผลกระทบจากโซเชียลมีเดีย (social media) ที่มีต่อวงการวิทยุกระจายเสียง

ผู้แทน กปส. ที่เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้มีจำนวน 4 คน ประกอบด้วย

1. นายจรูญ ไชยสร ผอ.สวท.
2. นางสุกานดา โตชะสุข นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ สท.สปต.
3. นายพิทยา แสงรุ่ง นายช่างไฟฟ้าชำนาญงาน สวท. นครราชสีมา สปข.1
4. นายวีรพล สุทธอรธก นักสื่อสารมวลชนชำนาญการ สวท.อุบลราชธานี สปข. 2

สาระสำคัญของการประชุม

1. หัวข้อ Radio and Emergency Situation: Broadcasters' Vital Role (บทบาทของวิทยุกระจายเสียงในสถานการณ์ภัยพิบัติ) Mr Takanobu Tanaka วิทยากรจาก NHK ประเทศญี่ปุ่นกล่าวว่า เมื่อเกิดภัยพิบัติภัยใดก็ตามเป็นหน้าที่ของสื่อที่ต้องแจ้งให้ประชาชนทราบโดยเร็ว และต้องเตือนประชาชนในพื้นที่เพื่อการเตรียมอพยพด้วย นอกจากนี้ การรายงานข่าวแล้วสื่อวิทยุควรมีรายการที่สอนให้ประชาชนรู้จักเตรียมตัวรับมือกับภัยพิบัติด้วย เขากล่าวว่า ข่าวลือจะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ดังนั้นสื่อต้องรายงานให้ประชาชนได้ทราบข้อเท็จจริง การให้ข้อมูลไม่ถูกต้องจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างมาก สื่อควรให้ความสำคัญกับรายงานที่เป็นการป้องกันภัยพิบัติมากกว่ารายงานข่าวภัยพิบัติ และควรต้องมีการฝึกอบรมผู้สื่อข่าว ในเรื่อง การรายงานข่าวเกี่ยวกับภัยพิบัติด้วย

วิทยากรได้แนะนำว่า ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติและไฟฟ้าดับ ควรต้อง มีการ แจกวิทยุให้ แก่ประชาชนในพื้นที่ภัยพิบัติ โดยเป็นวิทยุที่ใช้แบตเตอรี่หรือพลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อประชาชนจะได้รับทราบความคืบหน้าของเหตุการณ์ได้ตลอด

2. หัวข้อ Radio and ICTs Dr Eun-Ju Kim วิทยากรจาก ITU กล่าวว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICTs) เป็นตัวสนับสนุนสังคมข้อมูลข่าวสารและสังคมที่มีเทคโนโลยีทันสมัย แต่ความท้าทายก็คือ

การที่ผู้ฟังยังคงใช้เครื่องรับวิทยุอนาล็อกเป็นส่วนใหญ่ การมีเครื่องรับวิทยุที่มีคุณภาพดีแต่เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ แต่จะต้องมีมูลค่าเพิ่มหรือมีบริการเสริมด้วย อาทิ มีช่องทางรับฟังวิทยุได้หลากหลาย เช่น วิทยุดิจิทัล ระบบไฮบริด

ในอนาคตวิทยุกระจายเสียงจะยังเป็นที่ได้รับความนิยม แต่จะแฝงอยู่ในอุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยต่าง ๆ อาทิ คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ต โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือ รวมทั้งสมาร์ทโฟน ฯลฯ และ วิทยุต้องมีเนื้อหาที่หลากหลาย รวมทั้งทำให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในเนื้อหาได้

3. หัวข้อ Radio on the move : A new Era Dawns คนในยุคปัจจุบันนิยมฟังวิทยุ จากโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือโทรศัพท์มือถือ ซึ่งทำให้สามารถรับฟัง วิทยุได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ คนรุ่นใหม่ซึ่งใช้โทรศัพท์มือถือหรือสิ่งประดิษฐ์ที่ทันสมัยในการฟังวิทยุเป็นภาคส่วนผู้ฟังที่สำคัญ ความนิยมนี้เป็นโอกาสสำหรับนักวิทยุกระจายเสียงที่จะยึดผู้ฟังกลุ่มนี้ไว้

วิทยุถูกผสมผสานเข้าไปอยู่สิ่งประดิษฐ์สมัยใหม่ ซึ่งออกแบบให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคในการเข้าถึงสื่อ สมัยใหม่ ทั้งการมีส่วนร่วมและ การแบ่งปันเนื้อหา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคมออนไลน์ Mr. Simon Kendall ตำแหน่ง Head of Business Development จาก BBC กล่าวว่า วิทยุและโทรศัพท์มือถือช่วยตอบสนองรูปแบบการดำรงชีวิต สมัยใหม่ได้ดี เพราะมีบทบาทที่หลากหลาย เขาได้ยกตัวอย่างวิทยุของ BBC ซึ่งสามารถรับฟังได้ทุกที่ทุกเวลา (Take BBC radio with you whenever, wherever) ทั้งนี้ BBC มีวิทยุกระจายเสียงในหลายภาษา อาทิ ภาษา hausa ซึ่งมีผู้ใช้ภาษานี้ถึง 50 ล้านคนในประเทศไนจีเรีย ไนเจอร์ บัวร์กินาฟาโซ กานา ตองโก และเบนิน จากสถิติปรากฏว่า ระหว่างปี ค.ศ. 2012 - 2013 ผู้คนในประเทศเหล่านี้นิยมฟังวิทยุบีบีซีจากระบบออนไลน์ถึง 97 เปอร์เซ็นต์ โดย 95.8 เปอร์เซ็นต์ รับฟังจากโทรศัพท์มือถือ ที่เหลือเป็นการรับฟังจากคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ สำหรับในประเทศเมียนมาร์ (พม่า) มีผู้ฟังบีบีซีภาคภาษาพม่า 6.7 ล้านคน ในขณะที่มีผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ 7.3 ล้านคน

Mr. Seiichi Kuriki จาก NHK World Radio Japan ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์วิทยุกระจายเสียงภาคต่างประเทศของ NHK ในยุคโทรศัพท์มือถือ โดยได้ปูพื้นฐานว่า NHK ได้เริ่มให้บริการวิทยุกระจายเสียงภาคต่างประเทศมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1935 โดยออกอากาศเป็นภาษาญี่ปุ่นและอังกฤษ ปัจจุบัน NHK ส่งกระจายเสียงทั้งหมด 18 ภาษา รวมทั้งภาษาญี่ปุ่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และภาษาเวียดนาม รวมเวลา 58 ชั่วโมง 10 นาทีต่อวัน เดิม NHK ส่งกระจายเสียงในระบบคลื่นสั้น เพราะค่าใช้จ่ายต่ำแต่สามารถส่งกระจายเสียงได้กว้างไกล แต่ปัจจุบันผู้ฟังวิทยุคลื่นสั้นมีจำนวนลดลง โดยหันไปฟังวิทยุในระบบเอฟเอ็มมากขึ้น ซึ่งเหตุผลที่คนไม่นิยมรับฟังวิทยุคลื่นสั้นเนื่องจากคุณภาพเสียงไม่ดี การรับสัญญาณไม่แน่นอน และเครื่องวิทยุระบบคลื่นสั้นหายากในท้องตลาด ขณะนี้ NHK กำลังหาวิธีการใหม่เพื่อเข้าถึงผู้ฟังและเป็นทางเลือกสำหรับผู้ฟังในระบบคลื่นสั้น เดิม เช่น วิทยุดิจิทัลที่มีความชัดเจนสูง หรือออกอากาศในระบบเอเอ็ม เอฟเอ็มโดยส่งผ่านสถานีถ่ายทอดสัญญาณอย่างไรก็ตาม สิ่งเหล่านี้ก็ยังไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาทั้งหมด

ผู้แทน NHK กล่าวว่าอินเทอร์เน็ตเป็นทางเลือกที่ดี เพราะผู้ใช้อินเทอร์เน็ตกำลังเพิ่มขึ้นทั่วโลก และอินเทอร์เน็ตมีความเหมาะสมกับวิทยุกระจายเสียงที่เป็นนานาชาติเนื่องจากข้ามพรมแดน ระหว่างประเทศได้ง่าย มีกฎระเบียบน้อย และค่าใช้จ่ายต่ำ อย่างไรก็ตามอินเทอร์เน็ตก็ยังไม่ใช่วิธีการสุดท้าย เนื่องจากเป้าหมายของ NHK คือผู้ฟังในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งสภาพแวดล้อมทั่วไปในการเชื่อมต่อระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์กับ

อินเทอร์เน็ตไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการขาดแคลนกระแสไฟฟ้าก็ทำให้ไม่สามารถใช้คอมพิวเตอร์พีซีได้ ดังนั้นโทรศัพท์เคลื่อนที่พกพาจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ซึ่งทั้งไอโฟนและแอนดรอยด์ต่างก็ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก รวมทั้งในประเทศกำลังพัฒนาด้วย จึงช่วยแก้ปัญหาที่ไม่สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ผ่านคอมพิวเตอร์พีซีได้ เนื่องจากโทรศัพท์มือถือใช้พลังงานน้อยและทำงานด้วยแบตเตอรี่ สามารถทำงานเหมือนเครื่องรับวิทยุได้ และสามารถต่อเข้าอินเทอร์เน็ตได้ด้วยตัวของมันเอง ผู้ฟังรายการวิทยุของ NHK ยังสามารถดูผังรายการผ่านหน้าเว็บได้ และมีแอปพลิเคชันที่ทำให้สามารถเลือกฟังคลิปเสียงย้อนหลังของทุกรายการที่ออกอากาศไปแล้วไม่เกิน 1 สัปดาห์ได้ ด้วย นอกจากนี้การฟังวิทยุผ่านเว็บยังมีภาพประกอบช่วยเพิ่มความเพลิดเพลิน ซึ่งขณะนี้ชาวญี่ปุ่นก็ได้ใช้ประโยชน์จากวิทยุภาคต่างประเทศของ NHK ในการศึกษาภาษาต่างประเทศด้วย

Ms Joan Warner ซึ่งเป็น CEO ของ Commercial Radio Australia (CRA) ได้กล่าวถึงวิทยุไฮบริด ซึ่งเป็น Digital Audio Broadcasting (DAB) และมีแอปออนไลน์ ทำให้วิทยุในปัจจุบันเป็นมากกว่าการเอาไว้มองแค่เพียงอย่างเดียว โทรศัพท์เคลื่อนที่ที่มีการดาวน์โหลดแอปพลิเคชันต่าง ๆ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างมากในอนาคต จึงทำให้วิทยุได้เข้าถึงผู้ฟังโดยผ่านช่องทางนี้ได้

Ms Angie Man ซึ่งเป็น Multimedia Editor ของ Radio3 ภายใต้สังกัดของ Radio Television Hong Kong (RTHK) จากฮ่องกง ได้กล่าวถึงมิติใหม่ของวิทยุกระจายเสียง โดยเปรียบเทียบความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีกับการก่อกำเนิดของมนุษย์ว่าขณะที่มีเด็กหนึ่งคนเกิดมาบนโลก ก็จะมีสมาร์ตโฟนเกิดขึ้น 3 เครื่อง ขณะนี้มีผู้ใช้สมาร์ตโฟน 4.8 พันล้านคนทั่วโลกแต่จำนวนผู้ใช้แท็บเล็ตกลับมีเพียง 4.2 พันล้านคน จำนวนผู้ใช้สมาร์ตโฟนเพิ่มเร็วกว่าประชากรโลกถึง 4 เท่า และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 7 พันล้านคน ในปี 2014 เหตุผลที่โทรศัพท์เคลื่อนที่ได้รับความนิยมสูงเนื่องจากทำให้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ เป็นอุปกรณ์ที่หาซื้อได้ง่าย มีใช้กันทั่วโลก และทำงานได้หลายหน้าที่

จากข้อมูลเมื่อปี ค.ศ. 2011 ร้อยละ 21 ของรถยนต์รุ่นใหม่ในฮ่องกงได้ติดตั้งวิทยุดิจิทัล หรือ Digital Audio Broadcasting (DAB) ซึ่งข้อดีของวิทยุดิจิทัลคือไม่จำเป็นต้องพกพาเครื่องรับวิทยุเก่า ปัญหาคลื่นรบกวนมีน้อย คุณภาพเสียงชัดเจน และมีสถานีให้เลือกฟังได้มากกว่า

4. หัวข้อ Storytelling and the “On-Air” Imagination วิทยุเป็นสื่อกลางระหว่างบุคคลซึ่งบ่อยครั้งจะถูกเรียกว่า “theatre of the mind” เพราะวิทยุทำให้ผู้ฟังได้เข้าถึงดินแดนใหม่ สามารถจินตนาการถึงผู้คนและกิจกรรมที่สวยงาม การเล่าเรื่องทางวิทยุจะต้องใช้ทักษะและศิลปะเพื่อให้เป็นที่ดึงดูดใจ ต้องคำนึงถึงการใช้เสียง ที่เป็นเอกลักษณ์ของผู้พูด การฟังวิทยุจากโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตเป็นการสร้างมิติใหม่ของการเล่าเรื่องเพราะผู้ฟังสามารถได้ยินเสียงและเห็นภาพได้ด้วย

Ms Dang Thi Hue รองผู้อำนวยการ Ethnic Language Broadcasting Channel ของ Voice of Vietnam (VOV) ได้กล่าวถึงการใช้เพลงหรือสิ่งที่เป็นสัญลักษณ์ประจำถิ่นมาประกอบรายการ ซึ่งจะให้ผู้ฟังได้ทราบถึงกำลังกล่าวถึงภาคไหน เนื่องจากแต่ละภาคมีเพลง ประจำท้องถิ่นแตกต่างกันออกไป ประเทศเวียดนามมีชนเผ่าต่าง ๆ ถึง 54 ชนเผ่า สถานีวิทยุ VOV 3 เป็นสถานีวิทยุสำหรับกลุ่มชนเผ่าหรือชนกลุ่มน้อย มีการนำเรื่องพื้นบ้านมาเป็นส่วนประกอบของรายการวิทยุ ให้กลุ่มชนเผ่าได้มาเล่าเรื่องราวรวมทั้งวัฒนธรรมของพวกเขาเอง นอกจากนี้ยังมีรายงานข่าวเกี่ยวกับชนเผ่าต่าง ๆ ด้วย การเล่าเรื่องควรต้องนำเสนอสิ่งที่

เป็นสัญลักษณ์ของคนกลุ่มนั้นมาประกอบรายการเพื่อเรียกความสนใจของผู้ฟัง เช่นใช้เสียงขลุ่ยที่ใช้กันในกลุ่มชนภาคกลาง และเลือกคำที่สามารถสร้างจินตนาการได้ดี

สำหรับ Mr Tim Littlechild จาก Radio Television Hong Kong (RTHK) ได้เล่าถึงเว็บไซต์ The Sunday smile ของ RTHK ซึ่งเป็นเว็บไซต์แนวนันทิงที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน เป็นความท้าทายที่ผู้ออกแบบจำเป็นต้องสร้างแนวคิด เพื่อดึงดูดความสนใจผู้ท่องเว็บโดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ซึ่ง สนใจเรื่องของความสนุกสนาน เช่น นวนิยายที่สามารถเลือกได้ทั้งฟังและอ่าน การสร้างความบันเทิงเพื่อให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย จึงอาจมีการนำกลุ่มเด็กหรือวัยรุ่นเข้ามาร่วมในการจัดรายการ พร้อมกับการออกแบบหน้าตาของเว็บไซต์ให้มีสีสันสดใส ดึงดูดใจให้กลุ่มวัยรุ่นเข้ามามีส่วนร่วมและติดตามชมเว็บไซต์ สิ่งสำคัญที่ผู้ออกแบบเว็บไซต์ต้องคำนึงถึงคือเนื้อหา นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องของโอกาสแก่เด็กในการร่วมแสดงออก การคำนึงถึงสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน การให้ความสำคัญกับสิ่งที่อยู่เบื้องหน้า การรู้จักกับกลุ่มผู้ฟังเป้าหมาย ผลสะท้อนกลับจากผู้บริโภคจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่น่ามาใช้ในการปรับปรุงเพื่อการแข่งขัน

Mr Moses Lye จาก MediaCorp Radio ประเทศสิงคโปร์ กล่าวถึงผลการสำรวจซึ่งปรากฏว่า คนใช้ออนไลน์เฉลี่ยวันละ 6 ชั่วโมง ฟังวิทยุดิจิทัลเฉลี่ยวันละ 3 ชั่วโมง โดยเพลงเป็นหนึ่งในสามอันดับแรกที่คนนิยมมากที่สุด เขาได้ยกตัวอย่างเว็บไซต์ของ MediaCorp ซึ่งมีสถานีวิทยุให้บริการ ถึง 13 สถานีสามารถซื้อหรือเช่าเพลง สร้างหรือติดตามรายชื่อเพลง หรือวิจารณ์เพลงผ่านเว็บนี้ได้

5. หัวข้อ Radio's Role in Connecting through ICTS: Perspective on Regulations

(บทบาทของวิทยุในการเชื่อมต่อผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ: มุมมองจากด้านกฎระเบียบ) วิทยุเป็นเทคโนโลยีรุ่นแรกที่ให้ข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร มีอิทธิพลต่อความคิดของสาธารณะชนและสังคม วิทยุสามารถมีบทบาทในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังกลุ่มชนที่ด้อยโอกาสในสังคม

พันโทกฤษดา เทอดพงษ์ ผู้แทนจากคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ หรือ กสทช. (NBTC) ได้บรรยายถึงกรณีศึกษาของวิทยุดิจิทัลในประเทศไทย โดยได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมโดยทั่วไปของวิทยุกระจายเสียงในประเทศไทย ซึ่งย่านความถี่ของวิทยุที่ใช้ในประเทศไทยประกอบด้วย ระบบเอเอ็ม 531- 1611 KHz ระบบเอฟเอ็ม 87.5 - 108 MHz มีสถานีวิทยุมากกว่า 500 สถานี เป็นสถานีวิทยุระบบเอเอ็ม 211 แห่งและระบบเอฟเอ็ม 314 แห่ง ในกรุงเทพและปริมณฑลมีสถานีวิทยุเอฟเอ็ม 40 แห่ง และเอเอ็ม 38 แห่ง สำหรับภูมิภาคมีเอฟเอ็ม 274 สถานีและเอเอ็ม 173 สถานี การบริหารส่วนใหญ่อยู่ในความควบคุมของหน่วยงานของรัฐ โดยภาคเอกชนได้รับสัมปทานไปดำเนินงาน ปัจจุบันความนิยมในการฟังวิทยุได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากผลสำรวจการฟังวิทยุในประเทศไทยในระยะเวลา 20 ปี ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1989 ถึง 2008 พบว่าผู้ฟังที่อายุ 6 ปีขึ้นไป มีจำนวนลดลงจาก 42.8 เปอร์เซนต์ในปี 2003 เหลือ 31.1 เปอร์เซนต์ในปี 2008 โดยกลุ่มที่รับฟังวิทยุน้อยลงอย่างเห็นได้ชัดคือกลุ่มหนุ่มสาวอายุระหว่าง 15 - 24 ปี

พันโทกฤษดา ฯ ได้กล่าวถึงวิทยุชุมชนในประเทศไทย ซึ่งมีอัตราการขยายตัวสูงมากในช่วงหลายปีที่ผ่านมาหลังจากรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 (ค.ศ. 1997) สถานีวิทยุชุมชนระบบเอฟเอ็มมีการดำเนินการโดยชุมชน เช่น สถาบันการศึกษา องค์กรการบริหารงานส่วนท้องถิ่น ภาคธุรกิจ และวัด เป็นต้น เป็นเวลามากกว่าสิบปีที่วิทยุชุมชนดำเนินการโดยปราศจากผู้ควบคุมและใบอนุญาต แต่หลังจากการก่อตั้ง กสทช. เมื่อปี ค.ศ. 2012 ได้มีการพิจารณาให้ใบอนุญาตแก่สถานีวิทยุชุมชนมากกว่า 6,600 แห่งทั่วประเทศ

ปัญหาของสถานีวิทยุชุมชนในประเทศไทยส่วนใหญ่คือ มีกำลังส่งสูงกว่าที่กฎหมายกำหนด ทำให้เกิดการรบกวนต่อสถานีวิทยุหลัก คลื่นของสถานีวิทยุชุมชนบางแห่งรบกวนสัญญาณวิทยุการบินและสัญญาณโทรศัพท์มือถือ ซึ่ง กสทช. ได้เริ่มใช้มาตรการทางกฎหมายต่อสถานีวิทยุชุมชนที่ทำผิดกฎหมายในหลายๆ จังหวัด โดยสถานีวิทยุชุมชนจะได้รับใบอนุญาตชั่วคราวระยะเวลา 1 ปีเพื่อการทดลองออกอากาศก่อน และถ้าไม่ทำผิดกฎระเบียบหลังจากนั้นก็จะได้รับใบอนุญาตถาวร ปัจจุบันมีสถานีวิทยุชุมชนระบบเอฟเอ็มจำนวน 1,812 แห่งที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว นอกนั้นยังอยู่ในระหว่างพิจารณา

พันโทกฤษดาฯ ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์สำหรับวิทยุดิจิทัลภาคพื้นดินของไทย โดยแผนหลักฉบับแรกจะเริ่มใช้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 – 2016 ซึ่งคาดว่าจะภายใน 5 ปีครัวเรือนอย่างน้อยร้อยละ 80 จะเข้าถึงวิทยุดิจิทัล ทั้งนี้ได้มีการทดลองวิทยุดิจิทัล DAB+ ในประเทศไทยระหว่างวันที่ 1 – 3 มีนาคม พ.ศ. 2556 ที่กรุงเทพมหานครโดยใช้เสาอากาศเครื่องส่งของ อสมท (MCOT) และได้ร่วมกับ ITU จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการว่าด้วยเทคโนโลยีวิทยุดิจิทัลในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

Mr. Soon Young Hong ผู้ผลิตรายการอาวุโสของ Korean Broadcasting System (KBS) จากประเทศเกาหลีใต้ได้กล่าวถึงโครงการ KBS Smart Media ซึ่งดึงดูดผู้ฟังโดยการนำบุคคลที่มีชื่อเสียง เช่น ดารานักแสดง มาเป็นผู้จัดรายการวิทยุ ซึ่งจากผลการวัดความนิยมรายการวิทยุของ KBS , MBC และ SBS ระหว่าง เดือน พฤศจิกายน ค.ศ. 2012 จนถึง เดือนมิถุนายน ค.ศ. 2013 ปรากฏว่า KBS มีผู้ฟังเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ KBS ยังใช้สื่อวิทยุในการรณรงค์โครงการต่าง ๆ อาทิ โครงการ รณรงค์ให้คนหันมาใช้รถจักรยานให้มากขึ้นเพื่อ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อม ซึ่งโครงการ นี้ได้รับความสนใจอย่างมากจากผู้ฟัง เห็นได้ชัดจากยอดซื้อรถจักรยานที่เพิ่มขึ้น

Ms Woro Indah Widiastuty จากกระทรวงเทคโนโลยีของประเทศอินโดนีเซียได้กล่าวถึงพัฒนาการของวิทยุดิจิทัลในอินโดนีเซีย โดยปูพื้นฐานเกี่ยวกับ ประเทศอินโดนีเซียว่ามีประชากร 240 ล้านคน คิดเป็นครัวเรือนทั้งหมด 61 ล้านครัวเรือน ครัวเรือนที่มีเครื่องรับโทรทัศน์มีจำนวน 40 ล้านครัวเรือน วิทยุเพื่อสาธารณะมี 42 สถานี โทรทัศน์สาธารณะมี 10 สถานี โทรทัศน์ของเอกชนมี 402 แห่ง วิทยุภาคเอกชนมี 1,788 สถานี โทรทัศน์ระบบบอกรับสมาชิกมี 152 สถานี วิทยุชุมชนมี 42 สถานี และโทรทัศน์ชุมชนมี 9 สถานี ทั้งนี้จำนวนคำขอใบอนุญาตดำเนินการกิจการวิทยุมีมีเพิ่มมาโดยตลอด จากสถิติเมื่อปลายปี ค.ศ. 2009 มีคำขอทั้งสิ้น 1,788 คำขอ

หากพิจารณาโอกาสทางธุรกิจ วิทยุกระจายเสียง ของอินโดนีเซีย อยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง เพราะการโฆษณาสื่อวิทยุมีแนวโน้มลดลง และจำนวนผู้ฟังวิทยุก็มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน อินเทอร์เน็ต สื่อดิจิทัลและโทรศัพท์มือถือเริ่มกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการโฆษณา สถานีวิทยุจำนวนมากไม่มีใบอนุญาตในการดำเนินการและไม่ได้ ปฏิบัติตามแผนแม่บท ทั้งนี้ วิทยากรมีความเห็นว่าการกระจายเสียงระบบดิจิทัลจะเป็นตัวช่วยปรับปรุงการใช้สื่อวิทยุให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อินโดนีเซียได้ทดลองวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 2006 – 2007 โดยได้ทดลองใช้ระบบดิจิทัล IBOC กับวิทยุกระจายเสียงระบบ FM ในจาการ์ต้า และระบบ AM ในสุราบายา และยังทดลองระบบ DAB และ T-DMB ในจาการ์ต้าด้วย ภายหลังการศึกษาอย่างละเอียด กระทรวงเทคโนโลยี

สารสนเทศและการสื่อสารของอินโดนีเซียตัดสินใจเลือกระบบ DAB Family เป็นมาตรฐานแห่งชาติสำหรับวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัลในอินโดนีเซียและได้มีการจัดทำแผนแม่บทสำหรับวิทยุดิจิทัลด้วย

การทดลองวิทยุดิจิทัลครั้งที่ 2 จะดำเนินการในปี ค.ศ. 2014 ในกรุงจาการ์ตา โดยร่วมมือกับ Radio Republic of Indonesia (RRI) และสมาคมนักวิทยุกระจายเสียง เพื่อเตรียมจัดทำระเบียบว่าด้วยการออกอากาศวิทยุดิจิทัล ประกอบด้วย การวางแผนการแบ่งสรรความถี่ และการเตรียมการศึกษารูปแบบด้านธุรกิจ ซึ่งในการทดลองช่วงที่สองนี้ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีแผนจะ แจกเครื่องรับวิทยุดิจิทัลจำนวน 1000 เครื่องให้กับผู้ฟังฟรี

วิทยากรสรุปว่า ความสำเร็จของวิทยุดิจิทัลคือรัฐบาลและนักวิทยุกระจายเสียงต้องสื่อสารให้ประชาชนได้รับทราบ ต้องคำนึงว่าเนื้อหาของวิทยุดิจิทัลจะแตกต่างจากเนื้อหาของวิทยุอนาล็อก และเครื่องรับวิทยุดิจิทัลต้องสามารถหาซื้อได้จากท้องตลาดในราคาที่ถูกลง และมีหลากหลายให้เลือก

Mr Doan Quang Hoan อธิบดีของ Authority of Radio Frequency Management ได้กล่าวถึงแนวโน้มของวิทยุและการจัดสรรคลื่นความถี่วิทยุในเวียดนาม โดยกล่าวว่า วิทยุเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่ทันสมัย ได้รับความนิยมและเข้าถึงได้ในทุกที่ เป็นสื่อที่สำคัญสำหรับชุมชนและประชาชนในพื้นที่ห่างไกลสามารถเข้าถึงและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนได้จำนวนมาก และเป็นกุญแจสำคัญในการเชื่อมต่อกับประชาชน

วิทยากรได้ให้ข้อมูลว่าเวียดนามมีวิทยุสาธารณะแห่งชาติ 5 แห่ง วิทยุสาธารณะท้องถิ่น 68 แห่ง วิทยุชุมชน 4,025 แห่ง และวิทยุนานาชาติ 1 แห่ง ประชากรที่ฟังวิทยุมีร้อยละ 99 รับชมโทรทัศน์ร้อยละ 95 ใช้โทรศัพท์มือถือร้อยละ 98 ใช้อินเทอร์เน็ตร้อยละ 97 วิทยุยังคงเป็นสื่อที่ดีที่สุดในการให้ข้อมูลข่าวสารและรัฐบาลให้ความสำคัญกับวิทยุในฐานะที่เป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพสำหรับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ

ในเวียดนาม วิทยุระบบ FM ได้รับความนิยมมาก แต่ระบบ AM ก็ยังคงเป็นเครื่องมือหลักที่เข้าถึงพื้นที่ได้อย่างกว้างขวาง ความท้าทายในเวียดนามก็คือคนหนุ่มสาวมีแนวโน้มที่จะเข้าถึงความบันเทิง โดยใช้ช่องทางอื่นๆ มากขึ้น และในชนบทหรือพื้นที่ภูเขาที่มีปัญหาเรื่องพลัง งานไฟฟ้าไม่เพียงพอ สำหรับวิทยุดิจิทัลนั้น เวียดนามได้เริ่มทดลองวิทยุดิจิทัล DRM ในปี ค.ศ. 2005 ทดลอง HD Radio ในปี ค.ศ. 2008 ทดลอง T-DMB ในปี ค.ศ. 2010 และทดลอง DAB+ ในปี ค.ศ. 2013 วิทยากรกล่าวสรุปว่า ในอนาคตเครื่องรับวิทยุจะต้องมีความทันสมัยมากขึ้น วิทยุจะต้องดึงดูดความสนใจของคนหนุ่มสาว และจะต้องมีวิธีการส่งเนื้อหาไปสู่ผู้ฟังได้อย่างสร้างสรรค์

6. หัวข้อ Focus on Key Areas for Radio in the New Era เพื่อให้วิทยุสามารถดำรงอยู่ได้ ต้องมีการใช้ยุทธศาสตร์ใหม่เพื่อการสร้างสรรค์เนื้อหา การทำการตลาด การโฆษณาและการเลือกช่องของผู้ฟัง จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ฟังที่เป็นคนหนุ่มสาวต้องการความบันเทิงและดนตรี ขณะที่ผู้ใหญ่จะชอบฟังข่าวสารข้อมูล ดังนั้นผู้วางแผนและผู้ผลิตเนื้อหาต้องย้อนกลับไปทบทวนหรือพัฒนาสิ่งที่พวกเขาได้นำเสนอ

Mr Jeff Cohen ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาของ WRN Broadcast ภายใต้สังกัดของ บีบีซี แห่งประเทศอังกฤษกล่าวว่า จากสถิติปรากฏว่า มีหนุ่มสาวจำนวนน้อยมากที่ฟังวิทยุ ดังนั้นวิทยุจะต้องสร้างตัวเองบนสมาร์โฟนและแท็บเล็ตเพื่อดึงดูดคนหนุ่มสาว การรักษาไว้ซึ่งผู้ฟังที่เป็นคนหนุ่มสาวเป็นหลักการสำคัญสำหรับความอยู่รอดของวิทยุกระจายเสียง ความคาดหวังของคนทุกวันนี้แตกต่างจากเมื่อ 10 หรือ 20 ปีที่แล้ว คน ยุค

นี้ขอใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อความบันเทิง อินเทอร์เน็ตทำให้วิธีการฟังเพลงเปลี่ยนไป และเป็นการยากที่จะทำให้คนหนุ่มสาวมีความรักดีต่อสื่อใดเป็นพิเศษ อินเทอร์เน็ตทำให้วิทยุลดความจำเป็นลง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะต้องหาวิธีทำให้วิทยุได้รวมเข้าไปอยู่ในเวทีใหม่ หรือสื่อใหม่ สำหรับในรถยนต์วิทยุยังมีความสำคัญแต่ก็มีความท้าทายเช่นกัน

วิทยุบีบีซีของอังกฤษได้เห็นความจำเป็นที่จะต้องผลิตรายการ วิทยุที่ดึงดูดความสนใจของผู้ฟังที่เป็นคนหนุ่มสาว จึงได้มีการพัฒนาให้สามารถรับฟังวิทยุได้จากเว็บไซต์ และมีการหลอมรวมเข้ากับช่องทางสื่อสารอื่น ๆ เช่น ไฮบริด รวมเข้ากับสมาร์ตทีวีทำให้วิทยุน่าสนใจมากขึ้นและเข้าถึงได้ง่าย

Mr Anurag Batra ประธานและบรรณาธิการใหญ่ของ Exchange4Media Group จากประเทศอินเดียกล่าวว่า วิทยุและสื่อออนไลน์สามารถจะขับเคลื่อนไปด้วยกันได้ เขาเชื่อมั่นว่าวิทยุกระจายเสียงยังคงมีอนาคตที่ดี เนื่องจากเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วฉับไว รับฟังได้ทุกสถานที่ ตรงกับรสนิยมของท้องถิ่น และสามารถสื่อสารได้สองทาง แต่สิ่งสำคัญคือเนื้อหาของวิทยุต้องมีคุณภาพ

Mr Mark Collier ผู้อำนวยการแผนกวิทยุของ Australian Film Television & Radio School ประเทศออสเตรเลีย ได้กล่าวถึงความสำคัญของนวัตกรรมใหม่เพื่อการผลิตเนื้อหาที่ดี วิทยุจะต้องมีความรับผิดชอบและความน่าเชื่อถือ ซึ่งควรต้องมีการสอนเรื่องนี้ให้นักวิทยุกระจายเสียง วิทยุไม่สามารถเป็นวิทยุแต่เพียงอย่างเดียวได้อีกแล้ว นักวิทยุต้องรู้จักผู้ฟัง ต้องรักษาไว้ซึ่งผู้ฟังที่เป็นคนหนุ่มสาวและต้องสนองความต้องการของพวกเขา ซึ่งวิทยุอินเทอร์เน็ตจะเป็นตัวช่วยดึงดูดผู้ฟังหนุ่มสาวมาได้

7. หัวข้อ Community Radio and Social Change: A Voice for the Voiceless (วิทยุชุมชนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม : เสียงสำหรับผู้ด้อยโอกาส) วิทยุชุมชนได้มีการขยายตัวไปทั่วโลก ประเทศในเอเชียหลายประเทศได้ออกกฎระเบียบใหม่เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของวิทยุชุมชน การเป็นวิทยุของท้องถิ่นที่ไม่แสวงหาผลกำไรและให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำให้วิทยุชุมชนเป็นเวทีใหญ่สำหรับพลเมืองที่จะแสดงออกและมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาพวกเขาเอง

Mr Louie Tabing ผู้ประสานงานโครงการวิทยุชุมชน TAMBULI ของฟิลิปปินส์ได้กล่าวว่า วิทยุชุมชนเป็นวิทยุของคนรากหญ้า เขาอธิบายถึงวิทยุชุมชนในฟิลิปปินส์ว่าจะอยู่บนเกาะ หมู่บ้านหรือพื้นที่ที่ห่างไกล อุปกรณ์ที่ใช้เป็นแบบเรียบง่าย ราคาไม่แพง กำลังส่ง 10 – 1,000 วัตต์ ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัด เมือง หรือหมู่บ้านขนาดเล็ก กลุ่มเป้าหมายมีจำนวนระหว่าง 1,000 – 100,000 คน ผู้จัดรายการมักจะเป็นอาสาสมัครที่ทำงานโดยไม่รับค่าจ้าง ไม่จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมมาก่อน เป็นวิทยุที่ให้ประชาชนพูดกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา ให้การศึกษา ให้ข้อมูลข่าวสาร และไม่ฝักใฝ่ทางการเมือง แหล่ง ทุนสนับสนุนคือการบริจาคของท้องถิ่น

เขาได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างวิทยุ FM กับ AM ว่า เครื่องรับวิทยุทั้งสองแบบมีราคาพอ ๆ กัน แต่สถานีวิทยุ FM มีค่าติดตั้งถูกกว่าและใช้พลังงานไฟฟ้าน้อยกว่าสถานี AM อย่างไรก็ตามวิทยุ AM สามารถเข้าถึงพื้นที่ ๆ เป็นภูเขาได้ดีกว่า

Ms Lanni Smith ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาเอเชีย-แปซิฟิกของ Radio France International (RFI) ได้กล่าวถึงโครงการ Development Asia-Pacific ของ RFI ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเหลือประเทศใน

เอเชียและแปซิฟิกเพื่อการจัดตั้งสถานีวิทยชุมชน โดยจะช่วยอบรมบุคลากร ช่วยวางแผนหาทุนเพื่อให้สถานีอยู่รอด มีการร่วมมือกับเอ็นจีโอ อาทิ ยูนิเซฟ มีการพัฒนาศาสตร์การบริหารเงิน วิทยากรกล่าวว่า วิทยุขนาดเล็กเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อส่งเสริมการส่งข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชน

Asst Prof Bradley Freeman จากมหาวิทยาลัย Nanyang Technological University ของประเทศสิงคโปร์ ซึ่ง ได้มาทำวิจัยเกี่ยวกับสถานีวิทยุของชนชั้นกลางที่กรุงเทพฯ และสถานการณ์ของวิทยุชุมชนในประเทศไทย เขาได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานีวิทยุของชนชั้นกลางที่กรุงเทพฯ ซึ่ง เป็นสถานีวิทยุระบบ FM และมีเว็บไซต์ด้วย เขาได้อ้างอิงบทวิจารณ์จากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจฉบับวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2550 ที่ระบุว่า เป็นความผิดพลาดของคณะกรรมการความมั่นคง (คมช.) และฝ่ายบริหารที่ไม่สามารถวางระเบียบที่ชัดเจนสำหรับวิทยุชุมชน ทำให้สถานีวิทยุเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อการปลุกระดมและสร้างความขัดแย้งทางการเมือง ทั้งนี้ได้มีการประเมินว่า วิทยุชุมชนในประเทศไทยขณะนี้ประมาณ 1 หมื่นสถานี และเชื่อกันว่าวิทยุชุมชนที่ดำเนินการถูกต้องตามหลักการมีจำนวนน้อยกว่าวิทยุชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ทางการเมือง

8. หัวข้อ Broadcast Media and the Citizen Journalists ชาวมืออยู่ในทุกที่และผู้ฟังก็สามารถ เป็น นักข่าวพลเมืองโดยการส่งข้อความ ทวิตเตอร์ และอัปโหลดภาพไปยังสถานีวิทยุ - โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ และสื่อสังคม เช่น Facebook หรือ YouTube อย่างไรก็ตาม การใช้เนื้อหาจากแหล่งข่าวเหล่านี้ต้องพิจารณาให้ดีว่า เนื้อหาที่ได้มานั้นเป็นข้อเท็จจริง ไม่ใช่ความเห็นหรือบทวิจารณ์ส่วนตัว

นักข่าวพลเมืองทำให้เกิดความหลากหลายของข่าว เราอาจใช้ประโยชน์จากนักข่าวพลเมืองในการรายงานข่าวจรรยา ข่าวเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้น ประเด็นที่ต้องคำนึงถึงคือความน่าเชื่อถือของนักข่าวพลเมือง ดังนั้นจึงควรมีการควบคุมคุณภาพ มีการฝึกอบรมให้แก่ นักข่าวพลเมือง ซึ่งอาจเป็นการฝึกอบรมที่ไม่เป็นทางการ โซเชียลมีเดียจะช่วยทำให้วิทยุมีสีสันมากขึ้น นักวิทยุกระจายเสียงต้องมีการปรับตัวเพื่อ ความอยู่รอดในยุคที่ดิจิทัลเข้ามามีบทบาทมากขึ้น ซึ่งวิทยากรเรียกว่า Digital Tsunami วิทยุเป็นสื่อที่มีรูปแบบความเฉพาะตัวมากที่สุด และทุกวันนี้โซเชียลมีเดียเข้ามามีบทบาทในวิทยุมากขึ้นทำให้วิทยุเปลี่ยนไป ผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วมในวิทยุได้มากขึ้น ข่าวสามารถมาจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายโดยไม่จำเป็นต้องส่งมาจากห้องข่าวของสถานีวิทยุเท่านั้น วิทยุจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง โทรศัพท์มือถือนอกจากใช้พูดคุยกันแล้วยังใช้ในการส่งข่าวได้ด้วย

9. หัวข้อ Case Studies: Walking the Talk – Successful Case Studies in Talk Radio วิทยากรได้กล่าวถึง รูปแบบของ Talk Radio Show ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมความรู้ของสาธารณชนในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่เรื่องของการเมืองไปจนถึงเรื่องของการศึกษา Ms Pham Hong Nhung จาก Voice of Vietnam (VOV) ได้กล่าวถึงรายการ Talk Radio ใน VOV ว่าสถานีวิทยุของ VOV มีทั้งหมด 5 สถานี และทุกสถานีมีรายการประเภทนี้ที่ออกอากาศแตกต่างกันไป ส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม วิถีชีวิตและการศึกษา การทำให้รายการประเภท Talk Show ประสบความสำเร็จได้ต้องคำนึงถึง 3 ปัจจัย คือ มี หัวข้อน่าสนใจ มี เนื้อหาดี และแขกที่เชิญมาพูดจะเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด นอกจากนี้ยังต้องแบ่งกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เลือกช่วงเวลาให้เหมาะสม ขณะนี้วิทยุ VOV ได้รับความนิยมอย่างมาก รายการ Talk Show ของ VOV นอกจากจะออกอากาศทางวิทยุแล้วยังนำไปออกอากาศทางโทรทัศน์ด้วย

วิทยากรจากออสเตรเลียแนะนำว่า การทำรายการประเภทนี้ให้น่าสนใจจะต้องใช้บุคลิกภาพส่วนตัว มีอารมณ์ขัน มีเนื้อหา ที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟัง ผู้พูดต้องเป็นนักพูดที่ดี ที่สำคัญคือเนื้อหาต้องดี และเวลาออกอากาศก็ต้องเป็นเวลาที่ดีหรือเหมาะสมด้วย

10. หัวข้อ Digital Convergence: Technology Empowers Radio วิทยากรได้พูดถึงวิทยุไฮบริด (Hybrid Radio) ซึ่งเป็นทั้งวิทยุ เป็นออนไลน์ และเว็บไซต์ เป็นการรวมเอาโซเซียลมีเดียเข้ามาด้วย ประโยชน์ของวิทยุไฮบริดคือสามารถให้ข้อมูลได้มากขึ้นและเชื่อมโยงไปถึงการโฆษณาด้วย สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับศิลปิน ข้อมูลสาธารณะ แจ้งผลการแข่งขันกีฬา เป็นช่องทางแสดงความคิดเห็นได้ด้วย มีการเชื่อมต่อกับโทรศัพท์มือถือ เป็นวิทยุดิจิทัล ผู้ฟังสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้จัดรายการได้

สำหรับประโยชน์ทางด้านธุรกิจ วิทยุไฮบริดทำให้ผู้ฟังมีความผูกพันและความภักดีต่อตราสินค้า ดึงดูดผู้ฟังได้มากขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ในการแข่งขัน ช่วยเพิ่มมูลค่าในการลงทุนด้านการโฆษณา การซื้อขายเพลงผ่านวิทยุไฮบริดสามารถทำได้รวดเร็วผ่านระบบออนไลน์ การโฆษณาในแอปพลิเคชันสามารถกำหนดเป้าหมายได้ตามเวลาหรือสถานที่ มีคำอธิบายแบนเนอร์รวมอยู่ด้วย

Mr Sharad Sadhu ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการสื่อสารได้กล่าวถึงวิทยุดิจิทัลว่า วิทยุกระจายเสียงส่วนใหญ่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลข่าวสาร สารประโยชน์ การศึกษา และความบันเทิง แต่ส่วนใหญ่จะดำเนินการเพื่อความบันเทิง แม้ว่าวิทยุจะเป็นสื่อที่โดดเด่นในด้านความสะดวก รวดเร็ว สามารถให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้ฟังด้วยการสื่อสารด้วยเสียง แต่สื่อวิทยุกระจายเสียงก็ไม่สามารถหลบหนีได้ จึงทำให้การนำเสนอข้อมูลที่สำคัญๆ เป็นเพียงสื่อที่สลายไปตามกาลเวลา ดังนั้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาประยุกต์ใช้จึงเป็นการเติมเต็มส่วนด้อยของวิทยุกระจายเสียงให้ทวีความเข้มข้นมากขึ้น เพราะวิทยุออนไลน์สามารถให้ทั้งภาพและเสียง มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการเรียกมาใช้งานหรือ ใช้ประโยชน์ได้ตลอดเวลา ในยุคปัจจุบันสื่อวิทยุไม่ได้มีเพียงการกระจายเสียงผ่านหน้าปัดวิทยุเท่านั้น หากแต่ยังมีการสื่อสารผ่านช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการสื่อสารผ่านระบบดิจิทัลได้รับความนิยมเป็นอันดับต้นๆ

วิทยุกระจายเสียงความชัดเจนสูงหรือระบบดิจิทัล เป็นเทคโนโลยีใหม่ที่นำมาแทนการส่งกระจายเสียงในระบบ AM และ FM ที่ต้องใช้อุปกรณ์เครื่องเล่นแผ่นเสียง และเทปบันทึกเสียงในการผลิตรายการ ในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีด้านวิทยุโทรคมนาคมก้าวหน้าขึ้น มีการใช้ระบบดิจิทัลในการผลิตรายการวิทยุมากขึ้น ทำให้เกิดการกระจายเสียง รูปแบบใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การส่งกระจายเสียงผ่านระบบดาวเทียม การส่งกระจายเสียงผ่านระบบอินเทอร์เน็ต การส่งกระจายเสียงผ่านระบบเครือข่ายโทรศัพท์ ซึ่งอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการระบบดิจิทัลจะให้คุณภาพเสียงที่ดีกว่า จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเปลี่ยนแปลงการส่งกระจายเสียงจากระบบเดิมคืออนาล็อกไปสู่วิทยุกระจายเสียงแบบดิจิทัล อันจะทำให้คุณภาพการรับฟังรายการชัดเจนดีกว่า นอกจากการส่งกระจายเสียงแล้ว ระบบการส่งสัญญาณดิจิทัลยังสามารถส่งข้อมูลในรูปแบบข้อความ ซึ่งเครื่องรับวิทยุสามารถแสดง ชื่อสถานี ความถี่ ตลอดจนชื่อรายการ หรือชื่อเพลง ชื่อนักร้องได้ รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างมากมาย เช่น การฝากสัญญาณเตือนภัยพิบัติ การให้ระบบเตือนภัยสามารถตัดสัญญาณรายการวิทยุเพื่อเข้าสู่รายการเตือนภัยได้

สำหรับการส่งกระจายเสียงระบบดิจิทัลในขณะนี้ ได้มีการออกแบบการใช้งาน แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ เช่น

DRM ออกแบบมาเพื่อทดแทนวิทยุ กระจายเสียง ระบบ AM และวิทยุคลื่นสั้น ส่วน DAB ออกแบบมาทดแทนวิทยุกระจายเสียง ระบบ FM แต่เปลี่ยนความถี่ที่ใช้งานมาใช้ในย่านความถี่ที่ใช้ในการส่งสัญญาณโทรทัศน์ โดยจะเปลี่ยนสัญญาณโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล

วิทยุบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (e-radio) หรือวิทยุออนไลน์ หรือวิทยุอินเทอร์เน็ต เป็นวิทยุกระจายเสียงที่ถ่ายทอดสัญญาณผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์อาศัยเครือข่ายบนอินเทอร์เน็ต แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม Broadcast ทั่วไปที่สามารถรับฟังได้ทางเครื่องรับวิทยุและทางอินเทอร์เน็ต และกลุ่มที่สามารถรับฟังได้เฉพาะทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งวิทยุบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web radio or Internet radio) คือวิทยุที่สามารถรับฟังผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยบริการในระบบ world wide web ผู้ฟังสามารถรับฟังได้ไม่ว่าจะอยู่ที่ใดในโลก ให้บริการได้ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ที่สำคัญคือผู้ฟังสามารถกลับมาฟังอีกครั้งก็ได้ (broadcast)

ปัจจุบันนี้ วิทยุกระจายเสียงบนเทคโนโลยีใหม่ซึ่งได้แก่ **“โทรศัพท์มือถือ”** กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก โทรศัพท์มือถือสามารถเป็นได้ทั้ง โทรศัพท์ วิทยุ หรือสื่อความบันเทิงส่วนตัวแห่งโลกอนาคต การใช้ Visual Radio ซึ่งเป็นแอปพลิเคชันหนึ่งในโทรศัพท์มือถือ ทำให้ความเป็นวิทยุที่มีแต่เสียงเพียงอย่างเดียวหายไป แต่กลับมีความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นการขอเพลง การเล่นเกมส์ กับทางสถานีโดยไม่ต้องโทรศัพท์ไปยังสถานี ไม่จำเป็นต้อง กดโทรศัพท์มือถือ หรือ ส่ง SMS อีกต่อไป รวมทั้งสามารถ เรียกข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ตามความต้องการได้อีกด้วย ถือเป็นเทคโนโลยีใหม่ในการรับฟังวิทยุผ่านโทรศัพท์มือถือ ที่ทำได้มากกว่าเครื่องรับสัญญาณวิทยุ FM บนมือถือทั่วไป เนื่องจากการส่งหน้าจอแสดงรายละเอียดของรายการวิทยุไปยัง โทรศัพท์มือถือ ทำให้ผู้ฟังสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้จัดรายการได้สะดวกยิ่งขึ้น ผู้ฟังสามารถเลือกรับฟังสถานีใด ๆ ผ่านมือถือได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังจะติดต่อ สื่อสาร กับผู้ดำเนินรายการ(ดีเจ) ได้ง่ายขึ้น ด้วย และยังสามารถเรียกดูข้อมูลเพิ่มเติมจากหน้าจอที่ปรากฏใน โทรศัพท์มือถือได้อีกด้วย มีการแสดงภาพบนหน้าจอ ของโทรศัพท์มือถือ ตัวอย่างเช่น เมื่อถึงช่วงโฆษณา ก็จะมีหน้าจอแสดงรายละเอียดสินค้าขึ้นมา หาก ผู้ฟังต้องการซื้อ ก็เพียงแค่คลิกเลือกที่หน้าจอ หรือช่วงข่าวก็จะมีหน้าจอแสดงข่าวเพิ่มเติม ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อถึงช่วงที่ดีเจจัดรายการ ผู้ฟังยังสามารถเลือกซื้อเพลงโปรดมาเก็บไว้ในเครื่องได้อีกด้วย ซึ่งโทรศัพท์มือถือในยุค 3G นี้ถือว่ามีความคล่องตัวมากในการเชื่อมต่อเข้ากับเครือข่ายข้อมูลที่มีอยู่ในโลกอินเทอร์เน็ต เนื่องจากมาตรฐาน การเชื่อมต่อต่าง ๆ สอดรับกับมาตรฐานของอุตสาหกรรมอินเทอร์เน็ตทุกประการ ก่อให้เกิดการเปิดกว้างในรูปแบบของความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ มีความคล่องตัวในการบันทึก จัดเก็บและการบริหารจัดการข้อมูล มีประสิทธิภาพในการรับส่งข้อมูลแอปพลิเคชัน รวมทั้งบริการระบบเสียงที่ดีขึ้น พร้อมทั้งสามารถให้บริการ แบบมัลติมีเดียได้เต็มที่และสมบูรณ์แบบขึ้น เช่น บริการดาวน์โหลดเพลง ฟังวิทยุ ชมภาพยนตร์ มีจอแสดงภาพสี มีเครื่องเล่น MP3 และมีการแสดงแผนที่ต่าง ๆ ทำให้มีการสื่อสารแบบมีปฏิสัมพันธ์ เกิดความสนุกสนานและสมจริงมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการเข้าร่วมประชุม RadioAsia 2013 ครั้งนี้สรุปได้ว่า ความนิยมในวิทยุกระจายเสียงรูปแบบเดิมกำลังลดลงอย่างต่อเนื่องทั่วโลก โดยเฉพาะในกลุ่มคนหนุ่มสาว ซึ่งหันไปหาความบันเทิงและข้อมูลข่าวสารจากเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น สมาร์ทโฟน หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งถือเป็นโซเซียลมีเดีย วิธีการที่จะทำให้วิทยุกระจายเสียงอยู่รอดและได้รับความนิยมต่อไปคือต้องมีการปรับตัวไปสู่วิทยุดิจิทัล ซึ่งสามารถให้บริการที่

หลากหลายกว่าวิทยุระบบ AM หรือ FM ทำให้คนรุ่นใหม่เข้าถึงได้ง่ายและสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในรายการได้ด้วย นอกจากนี้สื่อวิทยุยังต้องปรับปรุงคุณภาพเนื้อหาและบริการให้สอดคล้องกับรสนิยมของคนรุ่นใหม่ อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่ดียังคงมีความสำคัญสูงสุด รองลงมาคือเทคโนโลยีที่ทันสมัย

2. กปส. ควรจะเร่งดำเนินการนำเทคโนโลยีด้านการสื่อสารระบบดิจิทัลมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นวิทยุกระจายเสียงระบบดิจิทัล วิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์บนอินเทอร์เน็ต แต่ทั้งนี้การดำเนินงานจะสำเร็จได้ต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยแวดล้อมด้วย อาทิ งบประมาณต้องมีเพียงพอ นโยบายต้องมีความชัดเจน และต้องมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว แต่สิ่งที่ยากที่สุดที่ กปส. สามารถดำเนินการได้ในขณะนี้คือการพัฒนาเนื้อหารายการต่อ จะมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง แล้ว จึงนำมาผนวกกับเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3. การเข้าร่วมประชุม RadioAsia ทำให้ กปส. ได้รับทราบข้อมูลและพัฒนาการใหม่ ๆ ในด้านวิทยุกระจายเสียง ได้เห็นตัวอย่างกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ รวมทั้งได้ทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในวงการวิทยุกระจายเสียง ของโลก ซึ่งสามารถนำมาเป็นข้อมูลเพื่อการ เตรียมตัว การวางแผนและการปรับตัวเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง อันจะทำให้ กปส. สามารถก้าวทัน สื่อวิทยุกระจายเสียงของ ประเทศอื่นๆ ได้ ดังนั้น กปส. จึงควรให้ความสำคัญกับการประชุมนี้ โดยส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมเป็นประจำทุกปี

สิงหาคม 2556

ภาพกิจกรรม

การประชุม RADIO ASIA 2013

“Radio and Social Media : Where the Next”

Melia Hanoi Hotel, Vietnam

29-31 July 2013

